

mocht daarom niet „voor altoos“ verkocht worden. Als dit wordt vastgelegd in de wet — zie Leviticus 25 — dan geschiedt het in deze bewoording: „Het land is Mijn, dewijl gij vreemdelingen en bijwoners bij Mij zijt.“ God geve, dat de in de engte gedreven, de steeds meer geperste en vervolgd Joden hun toevlucht zoeken bij hun God, bij den door hen helaas nog niet aanvaardden Immanuel. God zal hun recht doen en Hij zal ze in hun land brengen. En dáár, tot rust gebracht, zullen ze het hoogste staatsburgerrecht verkregen hebben, namelijk ze zullen, op aarde geen blijvende plaats hebbende, vreemdelingen en bijwoners bij hun God en voor Zijn aangezicht zijn. En daar zal een lofzang — Jesaja 12 — op hun lippen zijn. De gezindheid, die openbaar wordt in de verdrukking der Joden, is een betreuenswaardige. Hoe geheel anders is de gezindheid van den God Israëls. We hebben een bewijs daarvan o.a. ook in de Joodsche Wet, die tegenover den vreemdeling zoo mild en rechtvaardig is. Laat mij hier alleen maar wijzen op Numeri 35, waar in vers 15 gezegd wordt: „Diezelfde zes steden (vrijsteden om er in te vluchten) zullen den kinderen Israëls, en den vreemdeling en den bijwoner in het midden van hen, tot een toevlucht zijn, opdat daarhenen vliede, wie een ziel onvoorziens slaat.“ Mocht de openbaring van wat er in het hart van God leeft, toch meer voor ons allen een aansporing zijn, om ménschenliefde te openbaren, en er in dit opzicht voor ons ook zijn: noch Jood, noch Griek. God heeft „in menschen“ een welbehagen. J. T.

## Voor de Zieken

De A. C. DIEDERIKS

„t Is iederen dag weer moeilijk en steeds dezelfde moeilijkheden.“ De bezoeker had eerst de opwelling om dadelijk antwoord te geven, maar opeens schoot het hem te binnen dat hij al veel te vaak te vlug antwoord gegeven had en dus zweeg hij.

„Ja, want iederen dag opnieuw moet je ontvangen geduld en kracht en dat heb je niet zoo maar....“

Neen, maar je weet dat de kostelijke dingen er zijn, 't is alleen de vraag: hoe komen ze van God naar mij? Dat is voor ons, gezonden, even moeilijk of... even gemakkelijk.

Toen lichtte er even iets op in de oogen van de zieke.

„Maar je weet toch dat God het je geven wil. Begin dan eens te tellen wat je hebt. Tel uw zegeningen; jelui hebt gezondheid, werk....“ Weer even stilte en toen:

„Ik preek tegen jou, en ik kon wel eens met me zelf beginnen, want datzelfde geldt ook voor mij.“

„Eigenlijk heeft God me zooveel gegeven, dat ik beginnen moet met dankbaar te zijn. God is zoo goed en wat ben ik met m'n ongeduld toch ondankbaar.“

Toen sprak de bezoeker weer en toen zei hij: Elken dag weer dezelfde moeilijkheden....

En de zieke viel hier opeens in de rede: elken dag weer nieuwe zegeningen, bedoel je.

En toen blonk 'n traan in zijn oog.

## DE NEDERLANDSE VOLKSKARAKTERS

is de titel van het lijvige boek, dat onder redactie van P. J. Meertens en Anne de Vries verscheen <sup>1)</sup> en waarin verschillende auteurs, kenners van de geschiedenis, het karakter en de mentaliteit van verschillende volksgroepen hun waardevolle artikelen plaatsten. Het boek is verlucht met prachtfoto's van mannen en vrouwen uit de besproken groepen. Deze foto's zijn genomen door den heer Van Malsen, die een afzonderlijk hoofdstuk schreef over „Het Nederlandsche gelaat,“ dat dan bij zijn foto's behoort. De heer Meertens verzorgde een lijst van wat er over het karakter der Nederlanders reeds werd gepubliceerd. Ik heb in die lijst vergeefs gezocht naar werk van Prof. Van Ginneken, die toch in zijn boeken over de sociologische structuur onzer taal, zelfs in zijn kleinere boek „De Regenboogkleuren“ allerlei wetenschappelijk-wetenswaardigs gaf over de locale volksgroepen en het verband tusschen groep en taal duidelijk heeft aangetoond. Dat de lijst overigens zoo volledig is, dat zelfs novellenbundels niet ontbreken, mag geprezen worden, hoewel het gevaar voor oppervlakkigheid hier niet klein is, tenzij al deze literatuur door een taalkundige is getoetst.

We kunnen hier niet in den breede ingaan op dit omvangrijke werk. Wie het koopt en leest, zal zich niet beklagen.

Dr Th. van Schelven geeft een uitnemend, algemeen inleidend hoofdstuk over „De Nederlanders.“ Het is niet gemakkelijk om het nationaal karakter te teekenen, zonder in nietszeggende algemeenheden te vervallen. Aan dit gevaar is de schrijver ontkomen.

Er zijn trekken, die ons volk in zijn geheel gelden en we weten, dat de staatkundige grenzen hier niet de bevolkingsgrenzen aangeven. De schrijver noemt die trekken: de goede en de minder goede. Hij rekent hier ook met het oordeel der buitenlanders.

Willem van Oranje is hem de ideale Nederlander, omdat deze volksheld onze idealen verwezenlijkte en onze nationale deugden in den meest ideëelen vorm vertegenwoordigde.

Dit eerste artikel is grootendeels historisch. De schrijver houdt nog vast aan de oude meening, dat 100 jaar voor Christus de Friezen en Batavieren ons land binnenkwamen.

<sup>1)</sup> Uitgave: J. H. Kok N.V., Kampen.

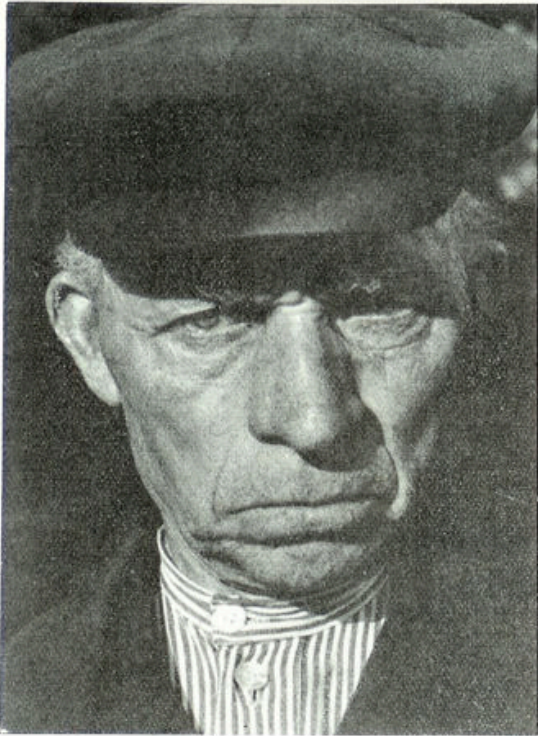
wat zeer waarschijnlijk een halve eeuw te vroeg is geschat. Dat de stedelijke regeeringen van Holland en Zeeland in „den Zwijger“ hun vertrouwen stelden is aanvechtbaar.

De locale groepen worden nu door verschillende auteurs behandeld. Ieder doet het op eigen manier. De geschiedenis van de groep — de middelen van bestaan op een bepaalden bodem — het karakter in verband met beide worden beschreven en meestal op onderhoudende wijze. De eigenaardigheden der bevolking van stad en land worden door interessante levensbeeldingen duidelijk.



Joodsch type





Een bewoner van Oost-Overijssel

De taal is hier natuurlijk een zeer belangrijke factor — zij is het middel waardoor het volk zich uit. Meer nog dan het gebaar is zij hier menselijke openbaring. Typische eigenaardigheden, die de caricatuur beeldde, ook de onopzettelijke caricatuur in het gewone volksleven, verrassen. Soms lijkt de critiek in de voorstelling overheerschend.

Wie geroepen is leiding te geven in het geestelijke of burgerlijke leven eener streek kan uit dit boek veel leeren. Want zonder kennis van de groepsziel is die leiding niet mogelijk. Het liep weleens, om maar iets te noemen, in sommige kerken heel gauw spaak, omdat de predikant geen rekening hield met de historie en de mentaliteit der bevolking.

Anne de Vries zegt van de Drentenaren, dat ze moeilijk oorspronkelijk kunnen zijn en onafhankelijk.

Op een zomerdag zal een Hollander zeggen, dat hij bezwijkt van de hitte en een Drent zich uitent: „'t Is waarm genog.“

Zoo zal hij bevestigen of ontkennen in verband met de gangbare meening.

Emmy van Lokhorst schrijft over de Hagenaars. Natuurlijk ook over de Haagsche bluf, over het doen „alsof.“ Ik ben wel eens bang, dat een eenmaal gevestigde overtuiging aanleiding geeft tot overdrijving. Toen de radio pas nieuw was, was het natuurlijk in den volksmond een Hagenaar, die een antenne op zijn huis had, zonder dat hij een toestel bezat.

Wat Stroman van de Rotterdamsche handelswereld zegt, dat n.l. de besprekingen gevoerd worden met meneer Jan, Piet of Klaas, wat op kantoren eveneens de gewoonte is, is voor Rotterdam wel karakteristiek, behoort bij het joviale, dat den Rotterdammer kenmerkt.

Terecht wordt door Dr Ritter de Utrechtsche deftigheid genoemd — misschien gevoig van het oude besef in de Bisschopsstad te wonen of van den trots een beroemde academie te bezitten. Ook hier heeft de caricatuur haar gnuifnummers.

Een Utrechenaar, <sup>2)</sup> die verhuizen gaat, omdat hij honderd gulden per jaar meer is gaan verdienen dan zijn buurman en daardoor in een hooger stand is gekomen, zal wel een gefantaseerde burger zijn geweest, maar de animositeit van den Amsterdammer tegenover den Utrechenaar, waarmee in de 18e eeuw Langendijk in een zijner blijspelen den lachlust al opwekte, wijst in die richting.

De Zuid-Hollanders en de West-Utrechtenaren kunnen in één hoofdstuk worden behandeld, mits men dan de Zuid-Hollanders bedoelt in 't Oosten der provincie. Want de Westlanders, die hier ook genoemd worden, hebben toch een uitgesproken ander karakter dan de West-Utrechtenaren.

Of het waar is, dat de Westlanders buiten hun bedrijf weinig belangstelling hebben voor welke zaken ook, meen ik te moeten betwijfelen. Deze meening van Dr. Verbraeck wordt aangehaald, maar in dit verband zegt toch de verklaring van een penningmeester eener A.-R. kiesvereniging in de Krimpenerwaard niet zooveel.

Een buitengewoon goed artikel is dat van Slootmans over de West-Brabanders, en over de Nederlandsche bevolking in België is ook uitnemend geschreven.

Het hoofdstuk over de Nederlandsche Joden is zeker interessant. Verschillende beroepen worden opgenoemd, die met psychische eigenschappen in verband worden gezien. Toch zal het feit, dat onder de Joden veel bakkers en slagers voorkomen, wel in verband staan met den ritus in het godsdienstig leven.

Dit is zeker, dat dit boek over de Nederlandsche volksgroepen de belangstelling van ons volk dubbel waard is.

A. L. v. H.

<sup>2)</sup> Deze „aardigheid“ staat niet in het boek.



Jonge vrouw uit Limburg